

UJEDINJENI
NARODI

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-06-90-T

Datum: 2. ožujka 2009.

Original: engleski

PRED RASPRAVNIM VIJEĆEM I

U sastavu: sudac Alphons Orie, predsjedavajući
sudac Uldis Ķiniš
sutkinja Elizabeth Gwaunza

V. d. tajnika: g. John Hocking
Odluka od: 2. ožujka 2009.

TUŽITELJ

protiv

**ANTE GOTOVINE
IVANA ČERMAKA
MLADENA MARKAČA**

JAVNO

**DRUGA ODLUKA PO ZAJEDNIČKOM ZAHTJEVU OBRANE DA SE ODBACI
DALJNJE POJAŠNJENJE TUŽITELJSTVA O IDENTITETU ŽRTAVA**

Tužiteljstvo:

g. Alan Tiger
g. Stefan Wacspi

Obrana Ante Gotovine:

g. Luka Mišetić
g. Gregory Kehoe
g. Payam Akhavan

Obrana Ivana Čermaka:

g. Steven Kay, QC
g. Andrew Cayley
gda Gillian Higgins

Obrana Mladena Markača:

g. Goran Mikuličić
g. Tomislav Kuzmanović

Prijevod

1. Dana 16. srpnja 2008. tužiteljstvo je dostavilo Daljnje pojašnjenje u vezi s identitetom navodnih žrtava lišavanja života podnijevši Izmijenjeni prilog 2 uz Optužnicu u ovom predmetu.¹ Dana 24. srpnja 2008. tri tima obrane (dalje u tekstu: obrana) podnijele su zahtjev da se odbaci Daljnje pojašnjenje tužiteljstva.² Tužiteljstvo je 1. kolovoza 2008. podnijelo svoj odgovor na Zahtjev.³ Dana 5. kolovoza 2008. obrana je zajednički zatražila dopuštenje da podnese repliku na Odgovor.⁴ Dana 15. kolovoza 2008. Vijeće je odobrilo zahtjev za podnošenje replike i o tome je neslužbeno obavijestilo stranke. Obrana je 22. kolovoza 2008. podnijela repliku.⁵ Dana 9. listopada 2008. Vijeće je donijelo odluku u kojoj je odbilo Zahtjev.⁶ Dana 12. studenog 2008. Vijeće je odobrilo zajednički zahtjev obrane za odobrenje da uloži žalbu na Odluku Raspravnog vijeća.⁷ Dana 26. siječnja 2009. Žalbeno vijeće je donijelo odluku u kojoj je, između ostalog, navelo sljedeće:

19. U Pobjinjoj odluci Raspravno vijeće je zaključilo da "tužiteljstvo nije imalo pravnu obvezu podnošenja" Daljnjeg pojašnjenja, što znači da nije bilo dužno navesti imena žrtava lišavanja života koje je navelo. Ova izjava je u očitoj suprotnosti s uvriježenom sudskom praksom da bi tužiteljstvo trebalo navesti imena žrtava u mjeri u kojoj je to moguće i stoga predstavlja grešku u primjeni prava.

20. Osim toga, Žalbeno vijeće napominje da je Raspravno vijeće odbacilo argument zajedničke obrane o kasnom dostavljanju Daljnjeg pojašnjenja na temelju te pogrešne pravne formulacije i da, stoga, nije uzelo u obzir pitanje je li tužiteljstvo moglo ranije dostaviti obavijest o dodatnih 189 žrtava lišavanja života, kao što to tvrdi zajednička obrana. Dužnost tužiteljstva je da imenuje žrtve koje navodi u mjeri u kojoj je to moguće logično nameće zaključak da to treba učiniti čim to bude moguće nakon što primi takve informacije kako bi omogućilo pripremu djelotvorne obrane. Stoga je Raspravno vijeće bilo dužno da osigura da tužiteljstvo s dužnim marom dostavi informacije o 189 novonavedenih žrtava lišavanja života nakon što ih je primilo budući da bi tužiteljstvo propustom da to učini nanijelo štetu zajedničkoj obrani. Shodno tome, Žalbeno vijeće smatra da je Raspravno vijeće pogriješilo kad nije razmotrilo to pitanje.

¹ Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 16. srpnja 2008. (dalje u tekstu: Daljnje pojašnjenje), par. 1.

² Zajednički zahtjev obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 24. srpnja 2008. (dalje u tekstu: Zahtjev).

³ Odgovor tužiteljstva na Zahtjev obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 1. kolovoza 2008. (dalje u tekstu: Odgovor).

⁴ Zajednički zahtjev obrane za dopuštenje da podnese repliku na Odgovor tužiteljstva na Zahtjev obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 5. kolovoza 2008.

⁵ Replika na Odgovor tužiteljstva na Zahtjev obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 22. kolovoza 2008. (dalje u tekstu: Replika).

⁶ Odluka po zajedničkom zahtjevu obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 9. listopada 2008. (dalje u tekstu: Odluka Raspravnog vijeća).

⁷ Odluka po zajedničkom zahtjevu obrane za odobrenje da uloži žalbu na odluku Raspravnog vijeća od 9. listopada 2008., 12. studenog 2008.

Prijevod

21. Pored toga, Žalbeno vijeće napominje da je procjena savjesnosti tužiteljstva u dostavljanju tih informacija povezana s procjenom moguće štete za obranu zbog eventualnog utjecaja tih informacija na prirodu i razlog teza tužiteljstva i/ili zbog vremena dostavljanja obavijesti. Stoga, uzimajući u obzir neposredna saznanja o svakodnevnom postupanju strana u postupku i praktične zahtjeve predmeta, Žalbeno vijeće smatra da je Raspravno vijeće najpozvanije da ocijeni, na temelju gore objašnjene pozitivne obaveze tužiteljstva, svaku eventualnu štetu koju Daljnje pojašnjenje nanosi zajedničkoj obrani.⁸

2. Žalbeno vijeće je vratilo to pitanje Vijeću na ponovno razmatranje u svjetlu dvije greške utvrđene u Odluci Raspravnog vijeća.⁹ Ova odluka je ograničena na ponovno razmatranje Odluke Raspravnog vijeća u vezi s tim aspektima. Svi drugi dijelovi Odluke Raspravnog vijeća i dalje su važeći.

3. Kao što je gore navedeno, Žalbeno vijeće je zaključilo da je Vijeće pogriješilo u primjeni prava kada je zauzelo stav da tužiteljstvo nije bilo obavezno podnijeti Daljnje pojašnjenje. Prema mišljenju Žalbenog vijeća, zaključak Vijeća je značio da "tužiteljstvo nije imalo pravnu obvezu navođenja imena žrtava lišavanja života koje je navelo".¹⁰ Vijeće nije izričito ograničilo svoj zaključak na konkretni proceduralni mehanizam koji je upotrijebilo tužiteljstvo – *podnošenje* Daljnjeg pojašnjenja – i razumljivo, zbog tako nejasne formulacije Žalbeno vijeće je shvatilo da stav Vijeća u cijelosti poriče postojanje obaveze tužiteljstva da obavijesti obranu o identitetu žrtava. Žalbeno vijeće je protumačivši odluku Vijeća objasnilo da je ovdje ključno pitanje obavješćavanje obrane o identitetu žrtava, a ne nužno način na koji je to obavješćenje dano.

4. Postojeća praksa, uključujući i Odluku o Gotovininim preliminarnim podnescima koju je donijelo ovo Vijeće, ističe da tužiteljstvo mora navesti imena navedenih žrtava lišavanja života u onoj mjeri u kojoj je to moguće.¹¹ Vijeće uzima tu obvezu tužiteljstva kao polaznu točku u razmatranju Zahtjeva. Sudska praksa ne nameće nikakve formalne uvjete o tome kako bi trebalo dostaviti relevantnu obavijest. Konkretno, s obzirom na okvir Optužnice u ovom predmetu, kao što je navedeno u odjeljcima 9-12 Odluke Raspravnog vijeća, takvu obavijest

⁸ Odluka po Zajedničkoj interlokutornoj žalbi obrane na Odluku Raspravnog vijeća po Zajedničkom zahtjevu obrane da se odbaci Daljnje pojašnjenje identiteta žrtava koje je dostavilo tužiteljstvo, 26. siječnja 2009. (dalje u tekstu: Odluka Žalbenog vijeća), par. 19-21.

⁹ *Ibid.*, par. 23.

¹⁰ *Ibid.*, par. 19.

¹¹ Vid: Odluku po preliminarnim podnescima Ante Gotovine u kojima se tvrdi da spojena optužnica sadrži nedostatke u formi, 19. mart 2007., par. 45.

Prijevod

nije bilo nužno dostaviti podnošenjem Daljnjeg pojašnjenja. Na primjer, zahtjev za izmjenu popisa dokaznih predmeta na temelju pravila 65ter, uz opis optužbi koje sadržaj predloženih novih dokaznih predmeta namjerava da dokaže, može služiti kao dovoljna obavijest o identitetu žrtava. Nadalje, Vijeće ponavlja da bi optuženi na temelju Optužnice mogli biti kazneno odgovorni za ubojstvo neke osobe koja nije navedena ni u Prilogu Optužnice ni u jednom od dva Pojašnjenja, pod uvjetom da su dokazani svi nužni materijalni elementi.¹²

5. Žalbeno vijeće je zaključilo da Vijeće nije razmotrilo je li tužiteljstvo savjesno dostavilo obavijest o 189 novoutvrđenih žrtava lišavanja života nakon što je o tome primilo informacije, i, ako je tome bilo tako, je li tužiteljstvo tim propustom nanijelo ikakvu štetu obrani. Važno je imati u vidu da je Žalbeno vijeće istaklo da je "dužnost tužiteljstva je da imenuje žrtve koje navodi u mjeri u kojoj je to moguće logično nameće zaključak da to treba učiniti čim to bude moguće nakon što primi takve informacije kako bi omogućilo pripremu djelotvorne obrane".¹³ Na temelju toga, u ocjeni eventualne štete naglasak se mora staviti na to kada, odnosno u kojoj fazi postupka, je obavijest dana. Drugim riječima, je li obavijest dana tako kasno da je dovedena u pitanje priprema djelotvorne obrane? Vijeće će se stoga usredotočiti na stupanj štete koju bi obrana mogla pretrpjeti zbog obavijesti o informacijama sadržanim u Daljnjem pojašnjenju.

6. Vijeće je ponovo pažljivo ispitalo i usporedilo popis dokaznih predmeta tužiteljstva od 16. ožujka 2007.,¹⁴ podneske u vezi s Odlukom Raspravnog vijeća, podneske u vezi s dvije odluke za izmjenu popisa dokaznih predmeta tužiteljstva,¹⁵ kao i popise Ivica Cetine¹⁶ i MUP-a "Povratak".¹⁷ Vijeće je zaključilo da su mnoge novonavedene spomenute žrtve u Daljnjem pojašnjenju navedene u popisima Ivica Cetine, u popisima MUP-a "Povratak" ili u oba popisa, da su dostavljeni tužiteljstvu 27. srpnja 2007. na temelju njegovog Zahtjeva za pomoć br. 739 i da su objelodanjeni obrani najkasnije 10. ožujka 2008. u sklopu Drugog zahtjeva tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta.¹⁸ U vezi s nizom dokumenata, u kojima su navedena

¹² Odluka Raspravnog vijeća, par. 12.

¹³ Odluka Žalbenog vijeća, par. 20.

¹⁴ Popis dokaznih predmeta tužiteljstva, 16. ožujka 2007.

¹⁵ Odluka po Drugom zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 15. svibnja 2008.

¹⁶ Dokazni predmeti br. D355, D356, D357, D358, D360, D361, D363, D365 i D371.

¹⁷ Dokazni predmeti br. D69 i D382.

¹⁸ Vidi Dodatak A Drugom zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 10. ožujka 2008.

Prijevod

imena preminulih, a koje je tužiteljstvo u to vrijeme tražilo da doda svojem popisu dokaznih predmeta na temelju pravila 65ter, tužiteljstvo je ustvrdilo da su "relevantni kao dokaz lišavanja života srpskih civila za vrijeme operacije "Oluja" i neposredno nakon nje i dokazuju optužbe navedene pod točkama 1, 6 i 7 Optužnice".¹⁹ Ti dokumenti su se, između ostalog, odnosili na potvrde o smrti osoba koje su također navedene kao novoutvrđene žrtve u Daljnjem pojašnjenju.²⁰ Vijeće je ranije zaključilo da je dodavanje tih dokumenata popisu dokaznih predmeta tužiteljstva samo u ograničenoj mjeri dodatno opteretilo obranu.²¹ Vijeće zaključuje da je tužiteljstvo obrani objelodanilo informacije o identitetu nekih od 189 novoidentificiranih žrtava 10. ožujka 2008.²² Međutim, tužiteljstvo je tek kada je podneseno Daljnje pojašnjenje 16. srpnja 2008., četiri mjeseca nakon početka suđenja, obranu obavijestilo o tome da su mnoge od 189 osoba navedenih u Daljnjem pojašnjenju doista spomenute žrtve zločina navedenih u Optužnici. U takvim okolnostima Vijeće smatra da se ne može isključiti mogućnost nanošenja štete obrani.

7. U Zahtjevu je obrana zatražila da se odbaci Daljnje pojašnjenje. Vijeće je razmotrilo posljedice zatraženog pravnog sredstva. Kao što je obrazloženo u Odluci Raspravnog vijeća, Daljnje pojašnjenje nije dodatak Optužnici i stoga 189 novoidentificiranih navedenih žrtava nisu dodatne optužbe protiv optuženih.²³ Optužnica, kao što je navedeno, sadrži ne samo određeni broj imenovanih žrtava u Prilogu, već navodi i neimenovane žrtve. Presudu o krivnji ili nevinosti valja temeljiti na Optužnici u njezinom sadašnjem obliku. Stoga, Vijeće smatra da odbacivanje Daljeg pojašnjenja ne bi utjecalo na opći djelokrug Optužnice, a time ni na tezu koju obrana treba pobiti. Vijeće smatra da u ovom slučaju zakašnjelog obavještavanja o identitetu žrtava može odlučiti da ne uzme u obzir 189 novoidentificiranih žrtava u Daljnjem

¹⁹ Drugi zahtjev tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 10. ožujka 2008., par. 9.

²⁰ Vidi Dodatak A Drugom zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 10. ožujka 2008., kategorija 2 i 3 dokumenta, str. 9-18.

²¹ Odluka po Drugom zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 15. svibnja 2008., par. 9-10.

²² Određeni dokumenti koji se odnose na identitet nekih novoidentificiranih žrtava objelodanjeni su obrani prije tog datuma. Vidi, na primjer, Drugi zahtjev tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 10. ožujka 2008., par. 4, 9 i Odluku po Drugom zahtjevu tužiteljstva za izmjenu popisa dokaznih predmeta, 15. svibnja 2008., par. 9. Usprkos tome, moguće je da kontekst takvog objelodanjivanja nije bio takve prirode da predstavlja obavijest o identifikaciji žrtava. Stoga je u svrhu ove odluke Vijeće odlučilo da je 10. ožujka 2008. obrana primila obavijest o identifikaciji nekih od 189 novoidentificiranih žrtava.

²³ Odluka Raspravnog vijeća, par. 12.

Prijevod

Pojašnjenju u sklopu optužbi protiv optuženih ili obrani može odobriti dodatno vrijeme za daljnje pripreme, uključujući vođenje istraga, ako to bude potrebno.

8. Obrana je obaviještena o 189 navedenih žrtava najkasnije 16. srpnja 2008., što je bilo znatno nakon što je tužiteljstvo započelo s izvođenjem svojih dokaza, ali s druge strane, mnogo mjeseci prije njegovog okončanja. Vijeće je mišljenja da identifikacija žrtava daje obrani dodatnu mogućnost da ospori optužbe protiv optuženih i obrana je u nekoliko prilika iskoristila tu mogućnost u svoju korist.²⁴ Bilo bi u suprotnosti s prirodom optužbi navedenih u Optužnici i suprotno s ranijim postupkom u vezi s djelokrugom i navodima Optužnice zaključiti da novoidentificirane žrtve imenovane u Daljnjem pojašnjenju treba izostaviti iz optužbi, iako bi one i dalje bile dio optužbi kao neimenovane žrtve da nisu dobivene dodatne informacije o njihovom identitetu.²⁵ Iz tih razloga, Vijeće smatra da je odgovarajući pristup u ovom slučaju odobriti obrani dodatno vrijeme za eventualne daljnje pripreme, uključujući vođenje istraga, ako to bude potrebno.

9. Na temelju gorenavedenog, Vijeće:

- **ODBIJA** Zahtjev;
- **ODOBRAVA** obrani mogućnost da se obrati Vijeću bude li željela zatražiti dodatno vrijeme za daljnje pripreme ili ponovno pozvati svjedoke. Uz svaki takav zahtjev treba priložiti jasne i detaljne informacije koje će Vijeću pomoći da donese odluku o tom zahtjevu.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija Alphons Orié,
predsjedavajući

Dana 2. marta 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

²⁴ Odluka Raspravnog vijeća, par. 13. Vidi, na primjer, unakrsno ispitivanje svjedoka Johna Clarka koje je izvela Gotovinina obrana. T. 14203-14204, 14208-14209.

²⁵ Vidi Odluku Raspravnog vijeća, par. 1-2, 9-12.